

OGLEDNI ISPIT

XXV. školsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

11. veljače 2020.

drugi (II.) razred

zaporka

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

80

Upute natjecateljima **koji ispit rješavaju na računalu u PDF obliku**

1. Ispit se rješava 90 minuta.
2. Prije rješavanja ispita treba pažljivo i pravopisno točno ispuniti PDF listića sa zaporkom.
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na prvu stranicu ispita.
4. Ispitne zadatke treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati na za to predviđena mjesta u PDF-u ispita.
7. Odgovori ne smiju biti pisani velikim tiskanim slovima.
8. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
9. Nakon završetka pisanja PDF ispita sa spremljenim odgovorima i PDF listića sa zaporkom kao priloge treba u istoj e-poruci poslati članu Povjerenstva na istu e-adresu s koje su zaprimljeni materijali.
10. Videopoziv s članom Povjerenstva koji je nadzirao rješavanje smije završiti tek nakon što je član Povjerenstva potvrdio primitak e-poruke s ispitom i s listićem sa zaporkom.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Školsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Školskoga povjerenstva)
2. _____
(član Školskoga povjerenstva)
3. _____
(član Školskoga povjerenstva)

1. Kopiraj tekst u prostor za odgovor. Upiši zarez u rečenice.

Povjerenstvo se sastalo u zgradi Ministarstva u Zagrebu 12. prosinca odnosno nakon završetka roka za slanje prijave. Razmotrivši pristigle prijave neke su kandidate eliminirali jer su poslali nepotpunu dokumentaciju. Unatoč snažnu protivljenju pojedinih članova donesene su odluke o izboru kandidata o iznajmljivanju prostora i o financijskome planu.

Napiši na crte odgovore u zadatcima od 2. do 20.

3	
---	--

2. Prepiši pisanim slovima, prema pravopisnim pravilima o pisanju velikoga i maloga slova, dijelove rečenica ispod crte otisnute velikim tiskanim slovima.

Svi su čuli za popularni lik nazvan _____
SPUŽVA BOB SKOCKANI

iz istoimene serije crtanih filmova, no malobrojni znaju da je taj lik osmislio morski biolog Stephen Hillenburg. Naslovni junak crtića živi u gradu _____
BIKINI DOLINA

i radi u restoranu _____ gospodina Klještića, u kojemu peče
RAKOVA POSLASTICA

i prodaje popularno jelo _____. Njegov poznanik Kalamarko
RAK-BURGER

živi u prepoznatljivoj skulpturi s _____, a glavni lik serije s
USKRŠNJEGA OTOKA

vjevericom Lunom trenira _____.
JAPANSKU BORILAČKU VJEŠTINU KARATE

6	
---	--

3. Napiši točan oblik četiriju podcrtanih riječi koje su netočno napisane.

Smatrali su da je prava zvijerka. Stoga ne čudi što je postao bijesan kad se doznalo da je netko drugi skočio s najviše stijene u uvali. Već se govorkalo da je to pobijeda nad njim. Stoga se uspeo na oštro stijenje i odlučno strmoglavio s vrha kao strijela. Morska površina obasjana užarenim suncem počne svjetliti i bljeskati se, pa se nije vidjelo gdje je skakač. Kad je konačno slavodobitno izronio na svjetlo dana, neki već gotovo popadaše u nesvijest.

_____, _____
_____, _____

4	
---	--

13	
----	--

4. Upiši slovo č ili ć.

Prvo je pomislio da je zmija prijetila sik___u___i, no onda je shvatio da je to zapravo dijete koje je š___u___ureno u grmlju pokušavalo iš___a___kati štapom nešto pri___vrš___eno za tlo.

4	
---	--

5. Dopuni rečenice riječima koje će sadržavati korijenski morfem zadan u zagradama. Riječ mora biti jezično i smisleno točno uvrštena u rečenicu. Slijedi riješeni primjer.

- o) Nakon neprimjerenih povika sukob navijača na tribinama bio je **neizbježan**. (bijeg)
- a) Smatra se da se Vlada manjim porezima nastoji _____ biračima. (dvor)
- b) Njegova _____ tom ideologijom učinila ga je posve nerazumnim. (slijep)
- c) Do svoje četvrte godine bio je _____ doma za nezbrinutu djecu. (štit)
- d) Lišen je svih građanskih i političkih prava te doživotno _____. (čast)

4	
---	--

6. Oblikuj izvedenice zadanih glagola tako da im predmetneš prefiksalni morfem iz-.

Cijelo su jutro proveli u parku. Psić je volio dobro _____ (žvakati) svoju gumenu igračku, pa je baka uspjela u miru _____ (sipati) krušne mrvice za gladne ptičice oko klupe.

2	
---	--

7. Rastavi podcrtane riječi na morfeme služeći se spojnicama.

Uspjeli su **oduševiti** njezinu **Preuzvišenost** **lovčevim** darovima.

oduševiti _____
preuzvišenost _____
lovčevim _____

3	
---	--

8. Odredi vrstu podcrtanim riječima.

Znalački riješen problem osigurao mu je **brzo** stjecanje njihove naklonosti.

znalački _____
brzo _____

2	
---	--

15	
----	--

9. Odredi padež podcrtanim riječima. Kratice (N, G, D, A, V, L, I) napiši na crte pokraj riječi.

U svoj je vrt uvijek dolazio rano. Ubrzo bi se izgubio među visokim stablima. Veselio se njihovim gustim krošnjama i prisjećao ih se kakve su bile kad je stalca tek zasadio.

Studen je otjeralo rano proljeće, pa nije mogla nauditi cvijeću.

vr _____ visokim _____ ih _____ studen _____

4	
---	--

10. Odredi padež i gramatički broj podcrtanj imenici: *Otkrij mi sve, kradljivice!*

padež: _____

broj: _____

2	
---	--

11. Ispiši iz teksta dvije imenice koje nemaju množinski oblik, nego ga zamjenjuju zbirnom imenicom.

Vlasnik je ujutro pronašao otvorena vrata štale i polomljenu granu grma uz ulaz. Kad je vidio da je ukradeno tele, pozvao je policiju. Trag na zemlji navodi na zaključak da je životinja usred noći utovarena u kola. Vlasnikovo je dijete naivno izjavilo da bi otmičar mogao zatražiti i otkupninu.

_____, _____

2	
---	--

12. Napiši podcrtane imenice u nominativu jednine.

Otočani koji su živjeli u blizini pokazali su nam gdje su drevni zaseoci.

_____, _____

2	
---	--

13. Napiši zadane imenice u instrumentalu jednine.

Nije se slagao s tim _____ (dio) odluke. Poslužio se _____ (drvo) za ogrjev kako bi napravio malena kolica, potom se sa sićušnim _____ (jež) iz vrta i sa živahnim _____ (ždrijebe) zaputio na gradski sajam dokazati pred _____ (žiri) i ostalim građanima da je u pravu.

5	
---	--

15	
----	--

14. Napiši zadane imenice u odgovarajućim oblicima.

U neiscrpnj _____ (**zaliha**) trenerovih opravdanja za lošu igru zasigurno će biti i objašnjenje zašto je momčad završila u trećoj _____ (**liga**).

2	
---	--

15. Napiši zadane pridjeve u odgovarajućim padežnim oblicima.

Među natjecateljima _____ (**vitak**) stasa ugledala je toga _____ (**plavokos**) mladića. Pozornost joj je privukao njegov _____ (**dubok**) glas. U svoj _____ (**zanimljiv**) govor uplitao je mnogobrojne neobične pojedinosti. Bio je _____ (**vješt**) pripovjedač i oduševljavao je svojim pričama.

5	
---	--

16. Napiši zadane pridjeve u superlativu.

Otkad je uz granicu otkriven _____ (**rijedak**) metal na svijetu, gorski kralj postao je njegov _____ (**zao**) neprijatelj. Opet je postavio stražare na _____ (**uzak**) planinski prijelaz. Posljednji poraz ostavio mu je _____ (**gorak**) okus u ustima.

4	
---	--

17. Oblikuj posvojne pridjeve od zadanih imena.

Učenike je oduševilo _____ (**Jakov**) izlaganje. Tema izlaganja bio je _____ (**Hemingway**) roman *A sunce izlazi*.

2	
---	--

18. Upiši u rečenice pridjeve koji označuju boje tako da izrazi s pridjevom imaju odgovarajuće preneseno značenje.

a) Pripadala je staroj plemićkoj obitelji i voljela isticati da njezinim žilama teče _____ krv.

b) Izjavio je da je _____ kronika izvor nadahnuća za njegove kriminalističke romane.

c) Prema službenim podacima _____ ekonomija u Hrvatskoj iznosi 6,5 % BDP-a, što je oko 23 milijarde kuna.

3	
---	--

16	
----	--

19. Napiši podcrtane zamjenice u nominativu.

a) Nije se smjelo govoriti ni o čemu drugom. _____

b) Razgovarao je s kojekime tražeći pomoć. _____

2	
---	--

20. Svaka rečenica sadržava jednu gramatičku pogrešku. Napiši netočno napisanu riječ iz svake rečenice u točnome obliku.

a) Dragi učenici, odložite vaše olovke jer je sve vrijeme za pisanje ispita isteklo!

b) Skupina portugalskih ronilaca pripremila se jutros za uron bez ničije pomoći.

c) „Ribaru,” vikne mu morska vještica, „pomno čuvaj onaj zlatnik koji držiš u ruci!”

d) Kći se te noći zaklela da će mu pomoći i učiniti što god bude trebalo da ga spasi.

4	
---	--

Napiši na crtu slovo koje označuje točan odgovor u zadacima od 21. do 31.

21. Koji morfem u podcrtanoj riječi ima značenje 'nominativ, jednina, muški rod'?

Razigrani vrapčić zabavljao je staricu na klupi.

a) -čić

b) -ić

c) -ć

d) -Ø

1	
---	--

7	
---	--

22. Što je oblikotvorna osnova podcrtane riječi?

Istraživali su ljekovitost pekarskoga kvasca.

- a) pek-
- b) pekar-
- c) pekarsk-
- d) pekarskog-

1	
---	--

23. Što je rječotvorna osnova riječi *iščistiti*?

- a) -čist-
- b) -čistiti
- c) iščist-
- d) iščisti-

1	
---	--

24. Koja od podcrtanih imenica nema nulti morfem?

- a) Ujutro uvijek popije moj kakao.
- b) Svaki čarobnjak ima svoj kotao.
- c) Godinama je željela taj posao.
- d) Prvo treba iščistiti sav pepeo.

1	
---	--

25. Koja je od podcrtanih imenica tvorena sufikslnim morfemom koji nema deminutivno značenje?

- a) Zasadio je borić.
- b) Razvezao je čvorić.
- c) Pobjegao je lavić.
- d) Zakasnio je mladić.

1	
---	--

26. Na granici kojih je morfema u podcrtanoj riječi provedeno jednačenje glasova po zvučnosti?

Iznenadena su obeshrabrenošću toga pustolova.

- a) prefiksalnoga i prefiksalnoga
- b) prefiksalnoga i korijenskoga
- c) korijenskoga i korijenskoga
- d) sufiksalnoga i sufiksalnoga

1	
---	--

5	
---	--

27. U kojemu se od navedenih parova riječi pojavljuju supletivni morfemi?

- a) blizak – bliska
- b) pouka – udžbenik
- c) prah – prašiti
- d) tko – koga

1	
---	--

28. Koja od navedenih imenica pripada imenicama *pluralia tantum*?

- a) narod
- b) kamenje
- c) kliješta
- d) momčad

1	
---	--

29. Koja je od navedenih rečenica točno napisana?

- a) To je najbolji restoran za kojega sam čuo.
- b) To je star zakon kojega su mnogi osporavali.
- c) To je nov miš kojega sam kupio za računalo.
- d) To je divan prijatelj kojega se ne zaboravlja.

1	
---	--

30. U kojemu je gramatičkom broju i rodu podcrtana zamjenica?

Za njezina leđa privezali su golemu košaru.

- a) u jedini ženskoga roda
- b) u množini ženskoga roda
- c) u jedini srednjega roda
- d) u množini srednjega roda

1	
---	--

31. Koji je od podcrtanih pridjeva pravopisno točan ako se pridjev odnosi na izraz *rani srednji vijek*?

- a) Otkriven je rano srednjevjekovni spomenik.
- b) Otkriven je ranosrednjevjekovni spomenik.
- c) Otkriven je rano srednjovjekovni spomenik.
- d) Otkriven je ranosrednjovjekovni spomenik.

1	
---	--

5	
---	--

32. Pozorno pročitaj tekst. Odgovori na pitanja a), b) i c) služeći se podacima iz teksta.

Europski parlament protiv patenata za prirodno uzgojene biljke

Parlament je ponovio svoje protivljenje patentiranju biljaka koje su dobivene prirodnim putem

Zastupnici su 19. rujna 2019. izglasali rezoluciju u kojoj je navedeno da se za biljke dobivene konvencionalnim uzgojem, kao što je križanje i selekcija, ne smije dati patent. Boje se da bi, ako se omogući patentiranje prirodnih sorta biljaka, mogla biti ugrožena sigurnost hrane i da bi moglo doći do povećanja cijena hrane.

Pozadina

Raspravu su pokrenula dva slučaja u kojima je Europski patentni ured odobrio patent za sortu naborane rajčice i za sortu antikancerogene brokule koje su dobivene križanjem i selekcijom bez genske manipulacije. Nakon prve rezolucije s negativnim mišljenjem Parlamenta iz 2015. i nakon posredovanja Komisije iz 2016. o slučajevima se raspravlja na zadnjoj žalbenoj instanci Europskoga patentnog ureda. Rok je za podnošenje pismenih izjava 1. listopada.

Patenti

Patent je oblik intelektualnoga vlasništva koji vlasniku daje pravo da druge osobe spriječi u namjeri da izrađuju, upotrebljavaju ili prodaju njegov izum bez dopuštenja. Patentirani izumi moraju biti novi, moraju biti inovativni iskorak i moraju biti primjenjivi u industriji.

Podrška inovativnim uzgajivačima

Cilj je uzgoja stvoriti novu, otporniju sortu bolje kvalitete. Za dovoljnu su proizvodnju hrane po razumnim cijenama ključne inovacije, posebno u kontekstu klimatskih promjena. Uzgajivači svoje sorte biljaka mogu zaštititi oplemenjivačkim pravima na biljnu sortu. Glavna je razlika u tome što oplemenjivačka prava na biljnu sortu ne brane drugim uzgajivačima korištenje tom sortom za daljnji uzgoj i za razvoj novih sorta.

(izvor: mrežne stranice Europskoga parlamenta)

a) Na koja bi dva načina, prema mišljenju Europskoga parlamenta, patentiranje biljaka dobivenih prirodnim putem moglo izravno negativno utjecati na potrošače?

_____	2	

b) Koliko je godina prošlo između dvaju protivljenja Europskoga parlamenta patentiranju biljaka koje su dobivene prirodnim putem?

_____	1	
-------	---	--

c) Koja bi vrsta zaštite, prema mišljenju Europskoga parlamenta, bila primjerenija za proizvođače poput onih koji su stvorili sortu naborane rajčice i sortu antikancerogene brokule?

_____	1	
_____	4	